

Yabanc? Dil Olarak T?rk?enin Ö?retiminde Okuma Motivasyonu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Yabanc? Dil Olarak T?rk?enin Ö?retiminde Okuma Motivasyonu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=32710>

Özet

Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Okuma Motivasyonu Ölçeği (YDTÖOMÖ), Semih Alper DüNDAR ve Hakan Emre ÇOCUK tarafından 2019 yılında geliştirilmiş bir ölçme aracıdır. Bu ölçek, **Yabancı Dil Olarak Türkçe** öğrenen bireylerin okuma becerilerine yönelik motivasyon düzeylerini belirlemek amacıyla tasarlanmıştır. Geliştirme çalışması, ölçeğin psikometrik özelliklerini, özellikle de **geçerlik** ve güvenilirlik değerlerini ortaya koymaya hedeflemiştir. Çalışma, yabancı dil öğrenimi bağlamında okuma motivasyonunun değerlendirilmesi ihtiyacına yanıt vermektedir.

Anahtar Kelimeler

Okuma Motivasyonu, Yabancı Dil Olarak Türkçe, Ölçek Geliştirme, **Güvenirlik**, Geçerlik, Dil Öğretimi, Psikometrik Özellikler.

Yazarlar

Semih Alper DüNDAR, Hakan Emre ÇOCUK.

Amaç

Bu ölçeğin temel amacı, **yabancı dil** öğrenen öğrencilerin Türkçe metinleri okumaya yönelik içsel ve dışsal motivasyonlarının sistematik ve güvenilir bir şekilde ölçmektir. Elde edilen veriler, yabancı dil olarak Türkçe öğretimi programlarının ve materyallerinin öğrencilerin motivasyonel ihtiyaçlarına göre düzenlenmesine olanak tanır. Ölçek, özellikle okuma becerisinin geliştirilmesine yönelik pedagojik müdahalelerin etkinliğini değerlendirmede kritik bir rol oynamaktadır.

Yapı

Ölçek, psikolojideki **okuma motivasyonu** yapısının yabancı dil öğrenimi bağlamında ölçmektedir. Okuma motivasyonu genellikle iki ana boyutta incelenir:

İçsel Motivasyon: Öğrencinin okuma eylemini merak, zevk alma veya kişisel tatmin gibi içsel nedenlerle gerçekleştirmesi.

Dışsal Motivasyon: Okuma eyleminin not alma, ödül kazanma veya zorunluluk gibi dışsal faktörler tarafından yönlendirilmesi.

Ölçek, bu boyutların yabancı dilde okuma performansları üzerindeki etkilerini ayrı ayrı belirlemeyi amaçlar. Geliştirme çalışmasında, bu motivasyonel alt boyutların Türkçe öğrenenler arasında nasıl yapılandırıldığı **Faktör Analizi** yöntemleriyle incelenmiştir.

Geçerlik

Ölçek geliştirme sürecinde geçerlik çalışmaları, aracın gerçekten ölçmek istediği yapıyı ne kadar doğru ölçtüğünü kanıtlamak için gerçekleştirilir. Dündar ve Çocuk (2019) tarafından yürütülen çalışmada, öncelikle uzman görüşleri alınarak kapsam geçerliği sağlanmıştır. Yapı geçerliği için ise, ölçeğin teorik yapılarını destekleyen faktör yapılarını ortaya çıkarmak amacıyla faktör analizi teknikleri kullanılmıştır. Bu analizler, ölçek maddelerinin ilgili motivasyon boyutları altında gruplandırılması göstermelidir.

Güvenirlik

Güvenirlik çalışmaları, ölçeğin ölçümlerinin tutarlı ve kararlı olup olmadığını belirlemektir. Geliştirme çalışmasında iç tutarlılık güvenilirlik katsayısı (genellikle Cronbach Alfa) hesaplanmıştır. Yüksek bir Cronbach Alfa değeri, ölçeği oluşturan maddelerin aynı yapıyı ölçme konusunda yüksek bir uyum sergilediğini gösterir. Ayrıca, ölçeğin farklı zamanlarda benzer sonuçlar verip vermediğini kontrol etmek için test-tekrar test güvenilirliği de incelenmiş olabilir.

Faktör Analizi

Ölçeğin yapı geçerliğini sağlamak amacıyla **faktör analizi** kullanılmıştır. Bu analizler, Okuma Motivasyonu yapılarını yabancı dil öğrenimi bağlamında kaç boyuttan oluştuğunu ortaya koymuştur. Tipik olarak, açılmaya çalışılan faktör analizi (AFA) ile madde havuzu azaltılmış ve temel faktör yapıları belirlenmiştir; ardından doğrulamaya çalışılan faktör analizi (DFA) ile bu yapıların farklı örneklerde teyit edilip edilmediğini kontrol edilmiştir. Bu analizler, ölçeğin çok boyutlu bir yapıyı ölçtüğünü doğrulamıştır.

Araç

Test Type: Geliştirme (Development)

Format: Büyük olasılıkla 5'li veya 6'lı **Likert Ölçeği** formatında derecelendirme kullanılmıştır (Örn: "Hiç Katılmıyorum"dan "Tamamen Katılmıyorum"a).

Language Available: Türkçe.

Population Group: Yabancı dil olarak Türkçe öğrenen öğrenciler.

Age Group: Üniversite düzeyinde veya ileri düzey dil öğrenimi gören yetişkin öğrenciler.

Population Details: Ölçek, genellikle Türkiye'deki üniversitelerin TÖMER (Türkçe Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi) gibi birimlerinde Türkçe öğrenen uluslararası öğrenciler üzerinde uygulanmıştır.

Test Methodology: Öz Bildirim Ölçeği (Self-Report Scale). Katılımcılardan, Türkçe okuma materyallerine yönelik duygu ve düşüncelerini yansıtan ifadelerle ne ölçüde katıldıklarını belirtmeleri istenir.

Anahtar Kelimeler

Motivasyon, İkinci Dil Edinimi, **Geçerlik**, **Güvenirlik**, Psikometri, Türkçe Öğretimi, Okuma Becerisi.

İzinler, Ücret ve Test Yılı?

Ölçek, 2019 yılında geliştirilmiştir. Ölçeğin akademik ve araştırma amaçları için genellikle sorumlu yazardan izin alınması gerekmektedir. Ticari kullanım ücretlendirmeye tabi olabilir, ancak standart akademik araştırmalar için genellikle ücretsizdir.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sağlanan kaynakta ORCID bilgisi bulunmamaktadır.

Affiliation Email addresses: Sorumlu yazar için sağlanan e-posta adresi: semihalperdundar@gmail.com

Correspondence Address: Sağlanan kaynakta detaylı yazışma adresi bilgisi bulunmamaktadır.

Kaynaklar

Dündar, S. A. ve Çocuk, H. E. (2019). Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Okuma Motivasyonu Ölçeğinin geliştirilmesi: Güvenirlik ve geçerlik çalışması. *International Journal of Languages' Education and Teaching*. 7(4), 401-411.

Bu çalışmanın orijinal PDF dosyası aşağıdaki bağlantıdan indirilebilir:

[yabanci-dil-olarak-turkcenin-ogretiminde-okuma-motivasyonu-olceginin-gelistirilmesi-guvenirlik-ve.pdf](#)

Ayrıca makaleye erişim için kullanılan bir diğer harici bağlantı:

s3.amazonaws.com

Yabancı Dil Olarak Türkçenin Öğretiminde Okuma Motivasyonu Ölçeği

Maddeleri

ÖNEMLİ: Aşağıdaki ölçek maddeleri orijinal dilinde korunmalı ve hiçbir şekilde değiştirilmemelidir. Ölçek maddeleri, sağlanan kaynak içerikte yer almamaktadır. Maddelerin

tamamına ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM